

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΟΡΦΩΣΗΣ

ΜΟΡΦΩΣΗ, ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

Η ΜΟΡΦΩΣΗ

Ο υπέρτατος εκπαιδευτικός στόχος της αρχαίας **Αθήνας** ήταν η αρμονική ανάπτυξη και του **σώματος** και του **πνεύματος**. Άλλοι στόχοι της εκπαίδευσης ήταν:

- η ανάπτυξη του καλού γούστου
- η ανάπτυξη της ευπρέπειας
- η ανάπτυξη της οξυδέρκειας
- η οξυδερκής πολιτική σκέψη

ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

Υπήρχαν πολλές ειδικότητες ανθρώπων στην αρχαιότητα που παρείχαν μόρφωση:

- ο **παιδαγωγός**, συνήθως ένας μορφωμένος δούλος, που δίδασκε τα αγόρια στο σπίτι τους και τα συνόδευε στο σχολείο τους
- ο **γραμματιστής** διδάσκει στο σχολείο γραφή, ανάγνωση και κατανόηση των ομηρικών επών
- ο **κιθαριστής** διδάσκει στα παιδιά μουσική

Σκηνή από σχολείο στην αρχαιότητα: αριστερά ο κιθαριστής, στο κέντρο ο γραμματιστής

Ερυθρόμορφη κύλικα, 480 π.Χ., Κρατικές Συλλογές της Αρχαιότητας, Βερολίνο

Πηγή εικόνας: <https://www.nationalgeographic.com/history/magazine/2019/07-08/education-in-ancient-greece/>

ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

- ο **παιδοτρίβης** εκγυμνάζει τα παιδιά
- οι **σοφιστές** διδάσκουν στους εφήβους των πλουσίων οικογενειών της Αθήνας:
 - την **ρητορική**, δηλαδή την τέχνη της ορθής έκφρασης
 - την τέχνη της **πειθούς**, δηλαδή να μπορείς να πείθεις τους πολίτες στις συνελεύσεις

Σκηνή από πάλη – Αριστερά ο παιδοτρίβης

Ερυθρόμορφη αττική κύλικα, 430 π.Χ., Βρετανικό Μουσείο, Λονδίνο
Πηγή εικόνας: <http://www.archeion-politismou.gr/2018/10/kylix-Xenonos.html>

Καλλιτεχνική απεικόνιση σκηνης πάλης – Δεξιά ο παιδοτρίβης

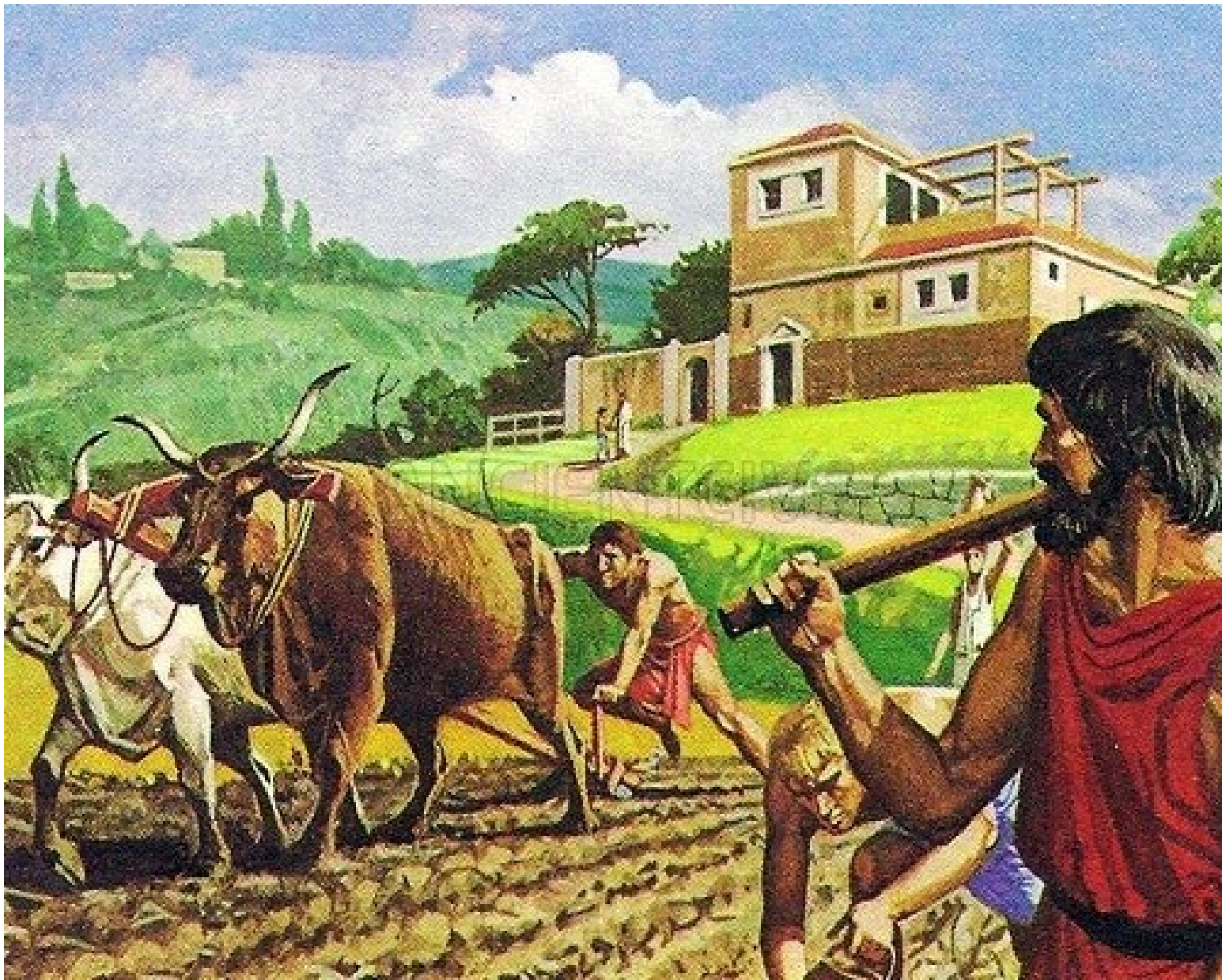
ΕΡΓΑΣΙΑ - ΑΓΡΟΤΕΣ

Στην αρχαία Αθήνα οι περισσότεροι πολίτες ήταν **αγρότες** και καλλιεργούσαν τα κτήματα με την βοήθεια των δούλων τους. Οι καλλιέργειες ήταν κυρίως:

- **δημητριακά** (σιτάρι και κριθάρι)
- **λαχανικά**
- **αμπέλια**

Μεγάλη σημασία είχαν επίσης οι ελαιώνες. Αντιθέτως οι κτηνοτρόφοι είναι λίγοι.

Σκηνή οργώματος στην αρχαιότητα – καλλιτεχνική απεικόνιση

Πηγή εικόνας: http://gardenandagricultureingreece.blogspot.com/2018/07/blog-post_11.html

Σκηνή θερισμού στην αρχαιότητα – καλλιτεχνική απεικόνιση

Πηγή εικόνας: http://gardenandagricultureingreece.blogspot.com/2018/07/blog-post_11.html

ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΚΑΡΠΟΥ
ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Η ελιά αποτελεί κύριο συστατικό
της διατροφής στην αρχαιότητα

Αρχαίος μελανόμορφος αμφορέας
Έργο του Αντιμένη
Βρετανικό Μουσείο, Λονδίνο

ΕΡΓΑΣΙΑ - ΤΕΧΝΙΤΕΣ

Μία αρκετά μεγάλη επαγγελματική ομάδα στην αρχαία Ελλάδα, και ιδιαίτερα στην Αθήνα, είναι οι τεχνίτες.

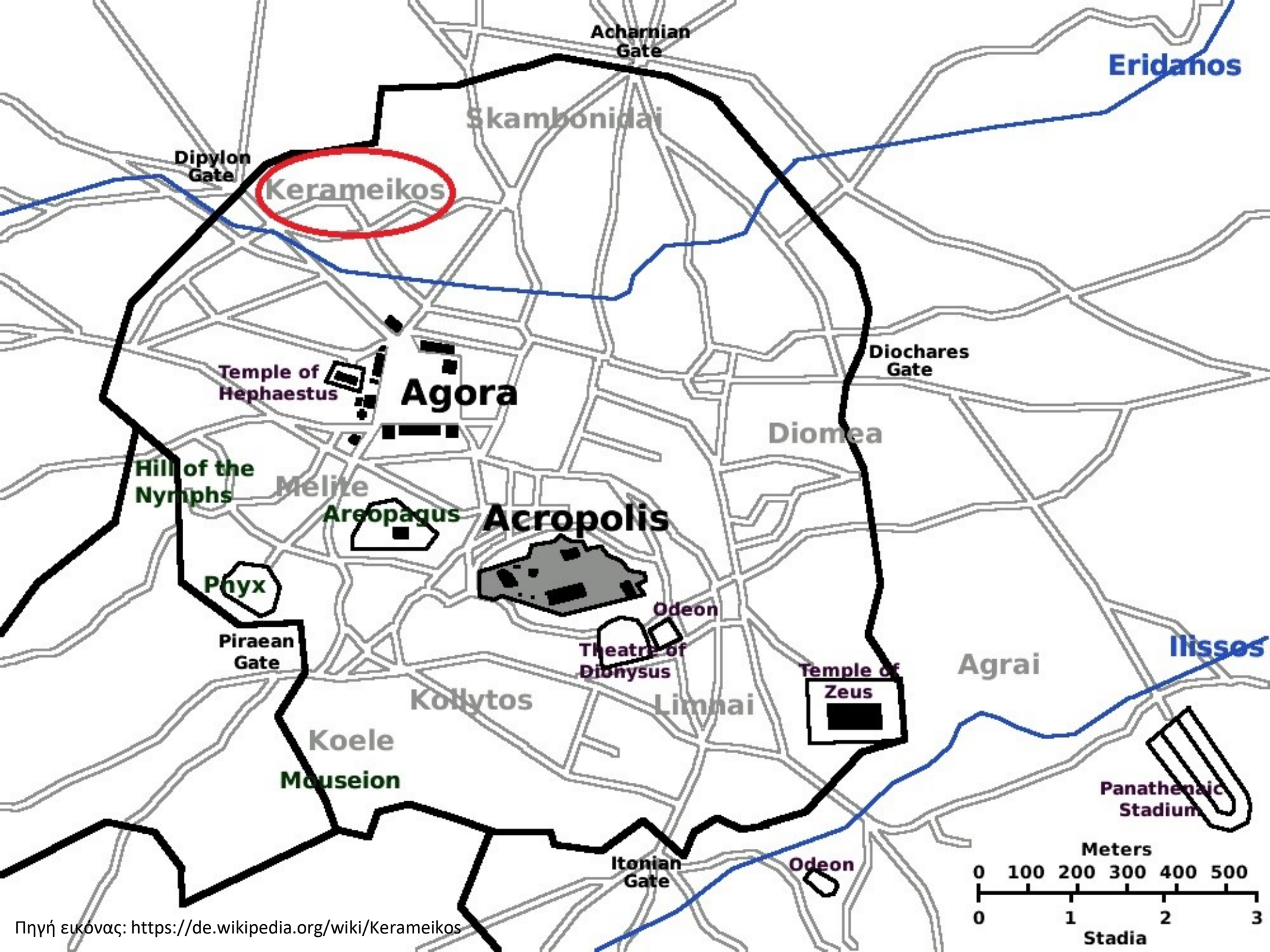
Μεγάλος αριθμός εργαστηρίων κεραμικής και ζωγραφικής ήταν συγκεντρωμένος σε μία περιοχή της πόλης, που ονομάστηκε **Κεραμεικός**. Τα εργαστήρια ήταν ανοιχτά προς την μεριά του δρόμου, όπου οι τεχνίτες πωλούσαν στους πολίτες τα έργα τους.

Ο Κεραμεικός όπως είναι σήμερα

Πηγή εικόνας: <https://de.wikipedia.org/wiki/Kerameikos>

Kerameikos

Agora

Acropolis

ΕΡΓΑΣΙΑ - ΕΜΠΟΡΟΙ

Η αύξηση των κατοίκων της πόλης σημαίνει και αύξηση του εμπορίου. Εισάγονται διάφορα είδη και τρόφιμα καθώς και πρώτες ύλες, όπως:

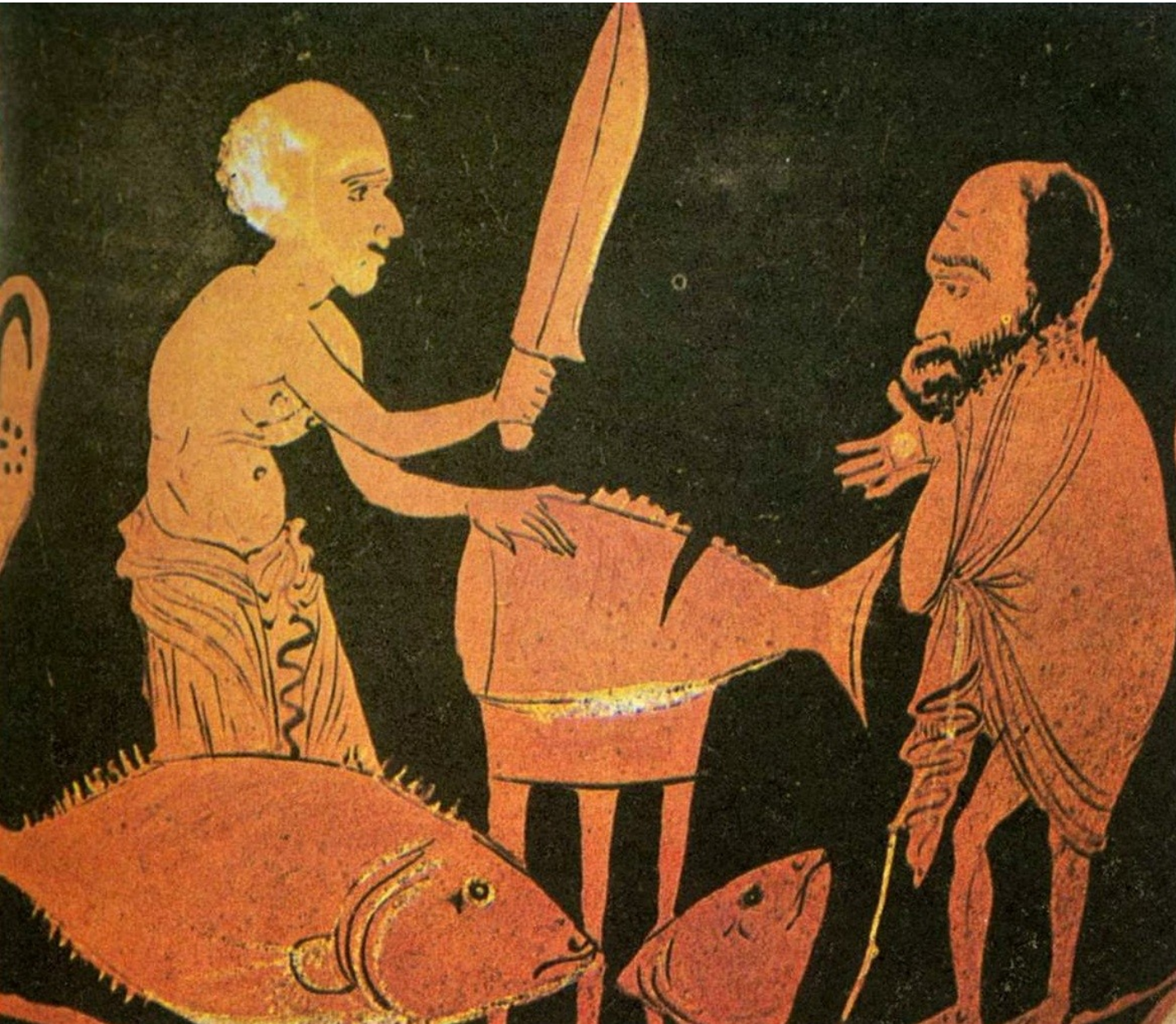
- δέρματα
- ξυλεία
- μέταλλα

για τις ανάγκες των βιοτεχνιών. Ταυτόχρονα εξάγονται τα προϊόντα των αθηναϊκών βιοτεχνιών σε όλη την Μεσόγειο.

ΕΡΓΑΣΙΑ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Έτσι αναπτύσσονται και διάφορα επαγγέλματα:

- ιχθυοπώλες
- κρεοπώλες
- βυρσοδέψες
- υποδηματοποιοί
- ιατροί

Ερυθρόμορφος
κρατήρας με
σκηνή από
ιχθυοπωλείο
4^{ος} αιώνας π.Χ.

Museo Mandralisca
Cefalu, Σικελία Ιταλίας

E. 635.

Ιατρός θεραπεύει
ασθενή
Ερυθρόμορφο
αττικό αγγείο
480 – 470 π.Χ.
Μουσείο Λούβρου
Παρίσι

ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Πέρα από την ανάπτυξη του εμπορίου και των τεχνών η **Αθήνα** γίνεται το κέντρο του ελληνικού κόσμου για

- τους επιστήμονες
- τους φιλοσόφους
- τους καλλιτέχνες

και όλοι αυτοί οι άνθρωποι θα συμβάλλουν στην δημιουργία του **χρυσού αιώνα** της Αθήνας.

ΟΙ ΓΙΟΡΤΕΣ

Οι γιορτές ήταν κομμάτι της καθημερινής ζωής στην Αθήνα, είτε ήταν δημόσιες είτε ιδιωτικές.

Οι μεγάλες γιορτές της Αθήνας ήταν:

- 1 τα Παναθήναια
- 2 τα μεγάλα ή «εν άστει» Διονύσια
- 3 τα Ανθεστήρια
- 4 τα Ελευσίνια

ΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

Τα Παναθήναια ήταν η μεγαλύτερη και η πιο λαμπρή γιορτή της πόλης. Διοργανώνονταν προς τιμή της θεάς Αθηνάς κάθε χρόνο ενώ τα μεγάλα Παναθήναια κάθε τέσσερα χρόνια.

Στα Παναθήναια η πόλη έδειχνε το μεγαλείο της και διοργάνωνε αθλητικούς, ποιητικούς και μουσικούς αγώνες.

Το αποκορύφωμα ήταν η πομπή των Παναθηναίων προς την Ακρόπολη.

ΤΟ ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ – ΤΟ ΚΑΛΛΙΜΑΡΜΑΡΟ

Εδώ τελούνταν στην αρχαιότητα οι αθλητικοί αγώνες των Παναθηναίων. Αρχικά ξύλινο, απέκτησε μαρμάρινη επένδυση επί Λυκούργου. Μέχρι τα νεότερα χρόνια όλα τα μάρμαρα του σταδίου είχαν αποσπαστεί. Η ολοκληρωτική αποκατάσταση του σταδίου έγινε με δωρεά του εθνικού ευεργέτη Ευάγγελου Ζάππα για να τελεστούν εδώ οι πρώτοι νεότεροι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1896.

Πηγή εικόνας: <https://de.wikipedia.org/wiki/Panathinaiko-Stadion>

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΘΥΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΓΙΟΡΤΗ ΤΩΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ

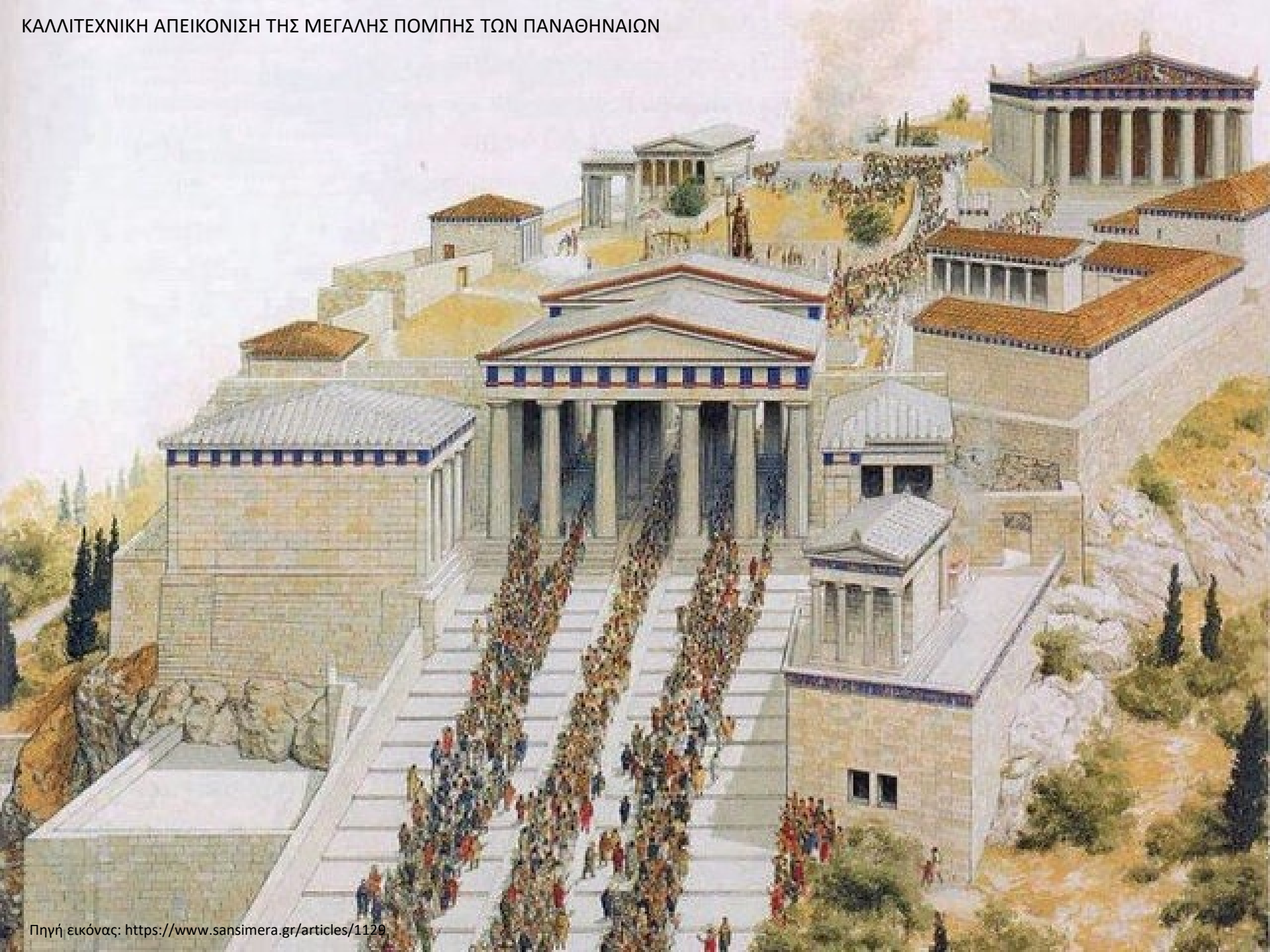

Πηγή εικόνας: http://archaia-ellada.blogspot.com/2014/01/blog-post_4923.html

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΛΥΡΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΓΙΟΡΤΗ ΤΩΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ

<https://www.offlinepost.gr/2019/08/26/εκατομβαιων-τα-μεγαλα-παναθηναια/>

ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΟΜΠΗΣ ΤΩΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ – ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΦΟΡΟ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ

Πηγή εικόνας: <https://www.ogdoo.gr/politismos/i-ellada-tha-zitisei-na-erthoun-stin-athina-ta-glypta-tou-parthenona-to-2021>

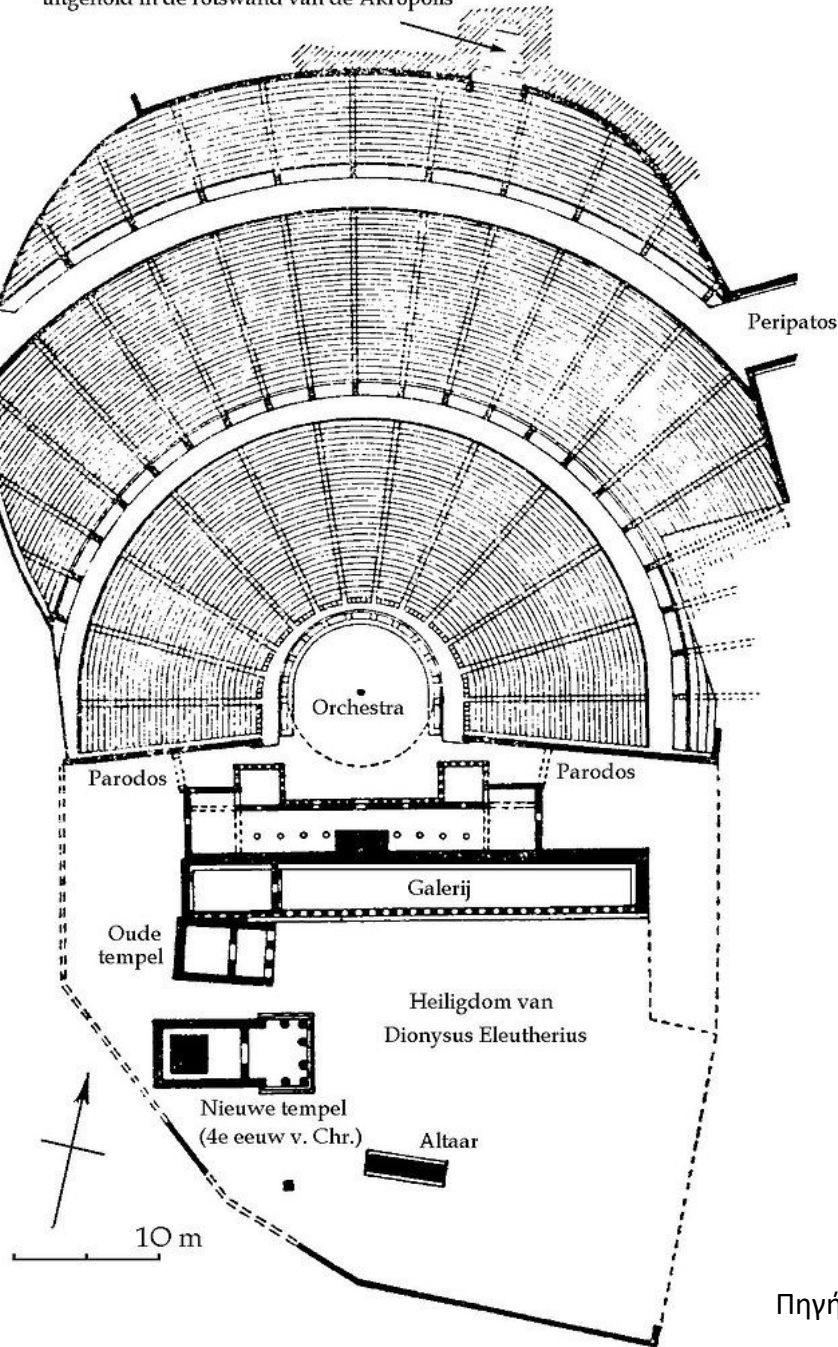
ΤΑ ΔΙΟΝΥΣΙΑ

Τα Διονύσια ήταν μία ανοιξιάτικη γιορτή προς τιμήν του θεού **Διονύσου**, τα οποία καθιέρωσε στην **Αθήνα** ο Πεισίστρατος.

Κατά τη διάρκεια της γιορτής τελούνταν **θεατρικοί αγώνες**, κυρίως με τραγωδίες, που λάμβαναν χώρα στο μεγάλο θέατρο του Διονύσου κάτω από την Ακρόπολη.

Choregisch monument voor Thrasyllus (4e eeuw v. Chr.)
uitgehouwen in de rotswand van de Akropolis

Peripatos
(wandelweg
omheen de
Akropolis)

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Από το βιβλίο των:
W. Dörpfeld, E. Reisch,
Das griechische Theater, Athen, 1896.

Το θέατρο Διονύσου στις παρυφές της Ακρόπολης ήταν το σημαντικότερο θέατρο στην αρχαία Αθήνα και θεωρείται το πρώτο θέατρο στον κόσμο. Εδώ ανέβηκαν οι σημαντικότερες αρχαίες θεατρικές παραστάσεις.

Πηγή εικόνας: <https://www.gtp.gr/TDirectoryDetails.asp?ID=80327&lng=1>

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΓΙΟΡΤΗΣ ΤΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΩΝ ΣΕ ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΟ ΑΓΓΕΙΟ

Πηγή εικόνας: <https://enneaetifotos.blogspot.com/2017/02/8-13-23-28.html>

ΤΑ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΑ

Τα ανθεστήρια ήταν μία ακόμη γιορτή προς τιμή του θεού **Διονύσου** και ήταν η γιορτή του **κρασιού**. Γιορτάζονταν το φθινόπωρο και οι Αθηναίοι δοκίμαζαν το νέο **κρασί** σε ατμόσφαιρα γενικής χαράς.

Εικόνα δεξιά: μεθυσμένος Διόνυσος υποβαστάζεται από σάτυρο. Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Αθήνα

ΤΑ ΕΛΕΥΣΙΝΙΑ

Τα Ελευσίνια ήταν μία γιορτή προς τιμή της θεάς **Δήμητρας** και της κόρης της Περσεφόνης.

Γιορτάζονταν κατά τον μήνα Οκτώβριο. Μία μεγάλη πομπή ξεκινούσε από την Αθήνα και κατέληγε στην Ελευσίνα, όπου τελούνταν τα **Ελευσίνια Μυστήρια**.

Στα **Μυστήρια** μπορούσαν να πάρουν μέρος μόνο οι **μύστες**, δηλαδή όσοι ήταν μυημένοι.

Η πομπή των Θεσμοφορίων προς τιμήν της Δήμητρας και της Περσεφόνης
Ανάλογη πομπή ήταν και η πομπή των Ελευσίνιων

Πίνακας του Francis Davis Millet (1894-1897)

Πηγή εικόνας: <https://en.wikipedia.org/wiki/Thesmophoria>

Κείμενα, συγγραφή, ιστορική έρευνα, εικόνες: Γαρίτατζης Χαράλαμπος (ΠΕ07)
Φιλολογική επιμέλεια: Μαρία Αβερκιάδου (ΠΕ02)

Πηγή εικόνας: <https://www.ancientgreekceramics.com/greek-vase-oinochoe-090630>